

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР УКРАЇНИ

01025, Київ-25, а/с 89, вул. Комінтерну 1, 01032
Тел: (097) 100-04-73, факс: 238-62-59
e-mail: necu@i.kiev.ua, vasyliuk@gmail.com

Member of
IUCN
The World Conservation Union

CEE bankwatch
network

GLOBAL
RELIANT

№ 125-1/3338-172

30.04.2009

Махову А.О.
Голові Ради та Правління
ОСТ «Русанівський масив»

На ваш лист №100 від 25.04.09

Щодо природної цінності та обмежень використання урочища «Горбачиха»

До Вас звертається Керівництво Всеукраїнської організації „Національний екологічний центр України” (НЕЦУ, реєстраційне свідоцтво №125, видане Міністерством юстиції України 30 серпня 1991 р.).

На Ваше прохання надаємо своє бачення та результати попередніх напрацювань щодо природної цінності, екологічного значення та законності можливої забудови урочища Горбачиха у м.Києві.

Згідно з Генеральним планом розвитку м.Києва та його приміської зони до 2020 р. (затверджений рішенням Київської міської ради №370/1804 від 28.03.2002 р.) та Програмою розвитку зеленої зони м.Києва та концепцією формування зелених насаджень в центральній частині міста до 2010 р. (затверджена рішенням Київської міської ради №806/3381 від 19.07.2005 р.), урочище Горбачиха зарезервоване під створення на її базі об'єкту природно-заповідного фонду місцевого значення. Аналогічно, рішення про резервування території ур.Горбачиха (у числі інших територій) під заповідання прийняте Київською міською радою ще у 1994 р. (рішення №14 від 17.01.1994 р.).

Наукове обґрунтування щодо оголошення ур.Горбачиха природно-заповідним об'єктом підготовлене групою науковців НАН України та КНУ ім.Тараса Шевченка у 2004 р. та подане у встановленому порядку до Державного управління охорони навколишнього природного середовища у м.Києві, у функції якого входить підготовка та подання до Київської міської ради проекту рішення щодо оголошення нових природно-заповідних територій. Проте Держуправління не дало хід даному науковому обґрунтуванню.

Разом з тим, наявний згідно з Генеральним планом та Державними будівельними нормами 360-92** статус зеленої зони загального користування рекреаційного призначення а також входження ур.Горбачиха до серединної частини водно-зеленого діаметру м.Києва та центральної рекреаційної зони загальноміського значення не дозволяє жодним чином знищувати наявні тут насадження та природні комплекси. Будь-яка забудова стане грубим порушенням низки законодавчих актів, а саме ст.ст. 44, 52, 57, 83, 84 та 150 Земельного кодексу України, ст. 9 Лісового кодексу, ст.ст. 40, 60, 62, 63 Закону України „Про охорону навколишнього природного середовища”, ст.ст. 12 та 13 Закону України „Про планування та забудову територій”, містобудівних норм ДБН 360-92** (п.п. 10.1, 10.2, 10.4), норм Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів (п.п. 4.2, 6.1).

Враховуючи перспективний природно-заповідний статус цієї території, забудова стане порушенням також і ст.ст. 7 та 40 Закону України „Про природно-заповідний фонд України”. Важливим моментом є те, що згідно з Порядком погодження природоохоронними органами матеріалів щодо вилучення (викупу), надання земельних ділянок, затвердженого наказом Мінприроди від 05.11.2004 № 434 “Про затвердження Порядку погодження природоохоронними органами матеріалів щодо вилучення (викупу), надання земельних ділянок” та зареєстрованого у Мін’юсті України 22.11.2004 р., Державне управління охорони навколишнього природного середовища у м.Києві не має права погоджувати будь-які проекти, що можуть зашкодити природним комплексам ур.Горбачиха, як перспективному природно-заповідному об’єкту.

Урочище, будучи частиною прибережних природних комплексів р.Дніпро, є частиною Дніпровського екологічного коридору – головного шляху сезонних міграцій птахів Європи. Дніпровський екологічний коридор є складовою частиною Всеукраїнської та Всеєвропейської екологічних мереж, та згідно з національним законодавством України про екологічну мережу, визначений елементом національного значення. Щороку через Дніпровський екологічний коридор здійснюються сезонні міграції великої кількості видів тварин, щодо охорони яких Україна підписала низку міжнародних угод та конвенцій. Перелік видів, що мігрують у т.ч. через ур.Горбачиха, і при цьому знаходяться під охороною міжнародних конвенції та угод, ратифікованих Україною, поданий у додатку. Разом з тим, м.Київ перекриває своїми кварталами забудови Дніпровський екологічний коридор практично на 40 км. Таким чином, сам Київ є найбільшою перешкодою для мігруючих видів на всій протяжності екологічного коридору. Саме тут, в центрі міста, екологічний коридор звужений більше ніж будь-де і складає лише акваторію р. Дніпро з розташованими на ній островами та прилеглими до них прибережними заплавами урочищами, зокрема – урочищем Горбачиха. Таким чином, урочище відіграє надзвичайно велику роль у збереженні цього найвужчого місця Дніпровського екологічного коридору.

Разом з тим, на території урочища зустрічається і низка видів охоронюваних тварин та рослин, які постійно зустрічаються тут. Це викликано передусім тим, що урочище має природне походження і зберегає характерні для заплави природних комплексів р.Дніпро біотопи.

Знищення шляхів міграцій (особливо у цій критичній точці Дніпровського екологічного коридору) і тим більше місць поселення видів, що охороняються Бернською Конвенцією «Про охорону диких видів флори та фауни та середовища існування у Європі» прямо заборонене статтею 4 Конвенції.

На думку НЕЦУ, урочище «Горбачиха» потребує негайного оголошення її природно-заповідним об’єктом та вжиття невідкладних заходів по зменшенню рекреаційного та іншого навантаження на його природні комплекси. Будь-яку забудову урочища вважаємо неприпустимою та, з огляду на викладені вище тези – незаконною. Тому будь-які землевідведення на ній та погодження щодо її забудови повинні бути визнані незаконними та бути скасованими. Свою позицію з цього питання НЕЦУ відстоює вже не перший рік у зверненням до керівництва держави та контролюючих органів.

На прохання Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, у 2009 р. НЕЦУ готує наукове обґрунтування щодо створення Національного природного парку «Київські острови», куди обов’язково має увійти і ур.Горбачиха.

Додаток: Перелік видів тварин, що мешкають на території дніпровської заплави м. Києва, або зустрічаються під час сезонних перельотів, які охороняються різного роду червоними стисками.

З повагою,
Заступник голови НЕЦУ
Василюк Олексій

Додаток.

Перелік видів тварин, що мешкають на території дніпровської заплави м. Києва, або зустрічаються під час сезонних перельотів, які охороняються різного роду червоними списками.

РЕЄСТР ВИДІВ ТВАРИН, ЩО ОХОРОНЯЮТЬСЯ ЧЕРВОНОЮ КНИГОЮ УКРАЇНИ (1994).

Клас КОМАХИ – INSECTA

1. Бджола-тесляр фіалкова – *Xylocopa violaceae*
2. Ванеса чорно-руда – *Nymphalis xanthomelas*
3. Ведмедиця гера – *Callimorpha quandripunctata*
4. Ведмедиця хазяйка – *Callimorpha dominula*
5. Вусач мускусний – *Aromia morschata*
6. Джміль моховий – *Bombus muscorum*
7. Джміль яскравий – *Bombus pratorum*
8. Кордулегастер кільчастий – *Cordulegaster annulatus*
9. Коромисло-дозорець – *Anax imperator*
10. Красуня-дівчина – *Calopteryx virgo*
11. Махаон – *Papilio machaon*
12. Мегариса рогохвоста – *Megarhyssa superba*
13. Мнемозина – *Parnassius mnemosyne*
14. Подалірій – *Iphiclides podalirius*
15. Поліксена – *Zerynthia polyxena*
16. Сколія гігант – *Scolia maculata*
17. Сколія степова – *Scolia hirta*
18. Синявець мелеагр – *Polyommatus daphnis*
19. Совка розкішна – *Stauropora celsia*
20. Стафілін волохатий – *Emus hirtus*
21. Стрічкарячка блакитна – *Catocala fraxini*
22. Стрічкарячка червона – *Catocala sponsa*

Клас РИБИ – PISCES

23. Стерлядь – *Acipenser ruthenus*

Клас ПЛАЗУНИ – REPTILIA

24. Мідянка – *Coronella austriaca*

Клас ПТАХИ – AVES

25. Беркут – *Aquila chrysaetos* (на прольоті)
26. Гоголь – *Bucconia clangula* (на прольоті)
27. Кулик-сорока – *Haematopus ostralegus* (на прольоті)
28. Лунь польовий – *Circus cyaneus* (на прольоті)
29. Лунь степовий – *Circus macrourus* (на прольоті)
30. Орел-могильник – *Aquila heliaca* (на прольоті)
31. Орел-карлик – *Hieraetus pennatus* (на прольоті)
32. Орлан білохвіст – *Haliaeetus albicilla*
33. Підорлик великий – *Aquila clanga* (на прольоті)
34. Підорлик малий – *Aquila pomarina* (на прольоті)
35. Скопа – *Pandion haliaetus* (на прольоті)
36. Сокіл-балобан – *Falco cherrug* (на прольоті)
37. Чеграва – *Hydroprogne caspia* (на прольоті)
38. Червоновола казарка – *Rufibrenta ruficollis* (на прольоті, зимівлі)

Клас ССАВЦІ – MAMMALIA

39. Видра річкова – *Lutra lutra*
40. Горностай – *Mustela erminea*
41. Нічниця ставкова – *Myotis dasycneme*

РЕЕСТР ВИДІВ ТВАРИН, ЗАНЕСЕНИХ ДО ЧЕРВОНОЇ КНИГИ МІЖНАРОДНОГО СОЮЗУ
ОХОРОНИ ДИКОЇ ПРИРОДИ (IUCN):

Клас ПТАХИ – AVES

1. Баранець великий – *Gallinago media*
2. Деркач – *Stex stex*
3. Лунь степовий – *Circus macrourus*
4. Орлан-білохвіст – *Haliaeetus albicilla*
5. Очеретянка прудка – *Acrocephalus paludicola*
6. Підорлик великий – *Aquila clanga*

Клас ССАВЦІ – MAMMALIA

7. Бобр європейський – *Castor fiber*
8. Вечірниця мала – *Nyctalus leisleri*
9. Видра річкова – *Lutra lutra*
10. Миша крихітка – *Micromys minutus*
11. Нічниця велика – *Myotis myotis*
12. Нічниця ставкова – *Myotis dasycneme*
13. Норка європейська – *Mustela lutreola*

Клас ПЛАЗУНИ - REPTILIA

14. Черепаха болотна – *Emys orbicularis*
- Клас ЗЕМНОВОДНІ – AMPHIBIA
15. Квакша звичайна – *Hyla arborea*
 16. Кумка червоночерева – *Bombina bombina*
 17. Тритон гребінчатий – *Triturus cristatus*
 18. Тритон добруджийський – *Triturus dobrogicus*

Клас РИБИ – PISCES

19. Білизна звичайна – *Aspius aspius aspius*
20. Короп європейський – *Cyprinus carpio carpio*
21. Стерлядь – *Acipenser ruthenus*

Клас КОМАХИ – INSECTA

22. Синявець непарний – *Lycaena dispar*
23. Синявець родовиковий – *Maculinea teleius*

РЕЕСТР ВИДІВ, ЩО ОХОРОНЯЮТЬСЯ КОНВЕНЦІЄЮ ПРО МІЖНАРОДНУ ТОРГІВЛЮ
ВИДАМИ ДИКОЇ ФЛОРИ ТА ФАУНИ (CITES):

Клас ПТАХИ – AVES

1. Балабан - *Falco cherrug*
2. Беркут - *Aquila chrysaetos*
3. Боривітер звичайний - *Falco tinnunculus*
4. Зимняк - *Buteo lagopus*
5. Зміїд - *Circus gallicus*
6. Казарка червоновола - *Rufibrenta ruficollis*
7. Канюк звичайний - *Buteo buteo*
8. Кібчик - *Falco vespertinus*
9. Кібчик - *Falco vespertinus*
10. Лунь лучний - *Circus pygargus*
11. Лунь очеретяний - *Circus aeruginosus*
12. Лунь польовий - *Circus cyaneus*
13. Могильник - *Aquila heliaca*
14. Орел-карлик - *Hieraetus pennatus*
15. Орлан-білохвіст - *Haliaeetus albicilla*
16. Осоїд - *Pernis apivorus*
17. Підорлик великий - *Aquila clanga*
18. Підорлик малий - *Aquila pomarina*
19. Підсоколик великий - *Falco subbuteo*

- 1. Лідеоколик малий - *Aquila pomarina*
- 2. Савка - *Oxyura leucocephala*
- 3. Сапсан - *Falco peregrinus*
- 4. Сич волохатий - *Aegolius funereus*
- 5. Сич хатний - *Athene noctua*
- 6. Скопа - *Pandion haliaetus*
- 7. Сова болотяна - *Asio flammeus*
- 8. Сова вухата - *Asio otus*
- 9. Сова сіра - *Strix aluco*
- 10. Совка - *Otus scops*
- 11. Шуліка чорний - *Milvus migrans*
- 12. Яструб великий - *Accipiter gentilis*
- 13. Яструб малий - *Accipiter nisus*

РЕЄСТР ВИДІВ ТВАРИН, ЗАНЕСЕНИХ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЧЕРВОНОГО СПИСКУ:

Клас ПТАХИ – AVES

- 1. Деркач – *Crex crex*
- 2. Дрохва – *Otis tarda*
- 3. Казарка червоноголова – *Rufibrenta ruficollis*
- 4. Кульон тонкодзьобий – *Numenius tenuirostris*
- 5. Могильник – *Aquila heliaca*
- 6. Орлан-білохвіст – *Haliaetus albicilla*
- 7. Савка – *Oxyura leucocephala*

Клас ЗЕМНОВОДНІ – AMPHIBIA

- 8. Очеретянка прудка – *Acrocephalus paludicola*

Клас ССАВЦІ – MAMMALIA

- 9. Білка звичайна - *Sciurus scircus*
- 10. Вечірниця велетенська – *Nyctalus lasiopterus*
- 11. Видра річкова – *Lutra lutra*
- 12. Вухань звичайний – *Plecotus auritus*
- 13. Нічниця ставкова – *Myotis dasycneme*

Клас М'ЯКУНИ - MOLLUSCA

- 14. Виноградний слимак – *Helix pomatia*

Клас КОМАХИ – INSECTA

- 15. Шашечниця велика – *Euphydryas maturna*

РЕЄСТР ВИДІВ ТВАРИН, ЩО ОХОРОНЯЮТЬСЯ БЕРНСЬКОЮ КОНВЕНЦІЄЮ:

Клас ПТАХИ – AVES

- 1. Балабан – *Falco cherrug*
- 2. Баранець великий - *Gallinago media*
- 3. Баранець звичайний – *Gallinago gallinago*
- 4. Берестянка звичайна – *Hippolais icterina*
- 5. Беркут – *Aquila chrysaetos*
- 6. Боривітер звичайний – *Falco tinnunculus*
- 7. Брижач – *Philomachus pugnax*
- 8. Бугай – *Botaurus stellaris*
- 9. Бугайчик – *Ixobrychus minutus*
- 10. В'юрок – *Fringilla montifringilla*
- 11. Вивільга – *Oriolus oriolus*
- 12. Вівсянка звичайна – *Emberiza citrinella*
- 13. Вівсянка очеретяна – *Emberiza schoeniclus*
- 14. Вівчарик весняний – *Phylloscopus trochilus*
- 15. Вівчарик жовтобровий – *Phylloscopus sibilatrix*
- 16. Вівчарик зелений – *Phylloscopus trochiloides*

- Дівчарик золотомушковий – *Phylloscopus proregulus*
- Вівчарик лісовий – *Phylloscopus inornatus*
9. Вівчарик-ковалик – *Phylloscopus collybita*
20. Вільшанка – *Erithacus rubecula*
21. Волове очко – *Troglodytes troglodytes*
22. Гагара червоношия – *Gavia stellata*
23. Гагара чорношия – *Gavia arctica*
24. Гоголь – *Vucophala clangula*
25. Горихвістка звичайна – *Phoenicurus phoenicurus*
26. Горихвістка чорна – *Phoenicurus ochrurus*
27. Горлиця звичайна – *Streptopelia turtur*
28. Горлиця садова – *Streptopelia decaocto*
29. Горобець польовий – *Passer montanus*
30. Грицик великий – *Limosa limosa*
31. Гуменник – *Anser fabalis*
32. Гуска білолоба – *Anser albifrons*
33. Гуска мала – *Anser erythropus*
34. Гуска сіра – *Anser anser*
35. Деркач – *Crex crex*
36. Дрізд білобровий – *Turdus iliacus*
37. Дрізд співочий – *Turdus philomelos*
38. Дрізд чорний – *Turdus merula*
39. Дрімлюга – *Carpodacus europaeus*
40. Жайворонок білокрилий – *Melanocorypha leucoptera*
41. Жайворонок лісовий – *Lullula arborea*
42. Жайворонок малий – *Calandrella cinerea*
43. Жайворонок польовий – *Alauda arvensis*
44. Жайворонок рогатий – *Eremophila alpestris*
45. Жайворонок сирій – *Calandrella rufescens*
46. Журавель сирій – *Grus grus*
47. Зеленьок – *Chloris chloris*
48. Зимняк – *Buteo lagopus*
49. Змієїд – *Circus gallicus*
50. Зозуля – *Cuculus canorus*
51. Зяблик – *Fringilla coelebs*
52. Казарка червоноголова – *Rufibrenta ruficollis*
53. Кам'янка звичайна – *Oenanthe oenanthe*
54. Канюк звичайний – *Buteo buteo*
55. Кібчик – *Falco vespertinus*
56. Кобилочка річкова – *Locustella fluviatilis*
57. Кобилочка солов'їна – *Locustella luscinioides*
58. Кобилочка-цвіркун – *Locustella naevia*
59. Коловодник болотяний – *Tringa glareola*
60. Коловодник великий – *Tringa nebularia*
61. Коловодник звичайний – *Tringa totanus*
62. Коловодник лісовий – *Tringa ochropus*
63. Коловодник ставковий – *Tringa stagnatilis*
64. Коловодник чорний – *Tringa erythropus*
65. Коноплянка – *Acanthis cannabina*
66. Костогриз – *Coccothraustes coccothraustes*
67. Крем'яшник – *Arenaria interpres*
68. Крех великий – *Mergus merganser*
69. Крех малий – *Mergus albellus*
70. Крижень – *Anas platyrhynchos*
71. Кропив'янка прудка – *Sylvia curruca*
72. Кропив'янка рябогруда – *Sylvia nisoria*

- Кропив'янка садова – *Sylvia borin*
 75. Кропив'янка середземноморська – *Sylvia melanocephala*
 76. Кропив'янка сіра - *Sylvia communis*
 77. Кропив'янка співооча – *Sylvia hortensis*
 78. Кропив'янка червоновола – *Sylvia cantillans*
 79. Кропив'янка чорноголова – *Sylvia atricapilla*
 80. Крук – *Corvus corax*
 81. Крутиголовка – *Jynx torquilla*
 82. Крячок білокрилий – *Chlidonias leucopterus*
 83. Крячок білощокий – *Chlidonias hybrida*
 84. Крячок каспійський – *Hydroprogne caspia*
 85. Крячок малий – *Sterna albifrons*
 86. Крячок річковий - *Sterna hirundo*
 87. Крячок чорний – *Chlidonias niger*
 88. Кулик-сорока – *Haematopus ostralegus*
 89. Куріпка сіра – *Perdix perdix*
 90. Курочка водяна – *Gallinula chloropus*
 91. Ластівка берегова - *Riparia riparia*
 92. Ластівка сільська - *Hirundo rustica*
 93. Лебідь-шипун – *Cygnus olor*
 94. Лиска – *Fulica atra*
 95. Лунь лучний – *Circus pygargus*
 96. Лунь очеретяний - *Circus aeruginosus*
 97. Лунь польовий – *Circus cyaneus*
 98. Мартин звичайний – *Larus ridibundus*
 99. Мартин каспійський – *Larus ichthyaetus*
 100. Мартин сивий – *Larus canus*
 101. Могильник – *Aquila heliaca*
 102. Мухоловка білошия – *Ficedula albicollis*
 103. Мухоловка мала – *Ficedula parva*
 104. Мухоловка сіра – *Muscicapa striata*
 105. Мухоловка строката – *Ficedula hypoleuca*
 106. Набережник – *Actitis hypoleucos*
 107. Нерозень – *Anas strepera*
 108. Одуд – *Uruba erythrorhynchos*
 109. Омелюх – *Vombecilla garrulus*
 110. Орлан-білохвіст – *Haliaeetus albicilla*
 111. Осоїд – *Pernis ptilorhynchus*
 112. Очеретянка велика – *Acrocephalus arundinaceus*
 113. Очеретянка індійська – *Acrocephalus agricola*
 114. Очеретянка лучна - *Acrocephalus schoenobaenus*
 115. Очеретянка прудка – *Acrocephalus paludicola*
 116. Очеретянка садова – *Acrocephalus dumetorum*
 117. Очеретянка ставкова – *Acrocephalus scirpaceus*
 118. Очеретянка чагарникова – *Acrocephalus palustris*
 119. Перепілка – *Coturnix coturnix*
 120. Підорлик великий - *Aquila clanga*
 121. Підорлик малий – *Aquila pomarina*
 122. Підсоколик великий – *Falco subbuteo*
 123. Підсоколик малий - *Falco columbarius*
 124. Пірникоза велика – *Podiceps cristatus*
 125. Пірникоза червоношия – *Podiceps auritus*
 126. Пірникоза чорношия – *Podiceps nigricollis*
 127. Пісочник великий - *Charadrius hiaticula*
 128. Пісочник малий – *Charadrius dubius*

- . Плавунець круглодзьобий – *Phalaropus lobatus*
- Д. Плавунець плоскодзьобий – *Phalaropus fulicarius*
- 31. Плиска біла – *Motacilla alba*
- 132. Плиска жовта – *Motacilla flava*
- 133. Плиска жовтоголова – *Motacilla citreola*
- 134. Плиска чорноголова – *Motacilla feldegg*
- 135. Побережник червоногрудий – *Calidris ferruginea*
- 136. Побережник чорногрудий – *Calidris alpina*
- 137. Повзик – *Sitta europaea*
- 138. Погонич малий – *Porzana parva*
- 139. Поморник великий – *Stercorarius skua*
- 140. Поморник середній – *Stercorarius pomarinus*
- 141. Ремез – *Remiz pendulinus*
- 142. Рибалочка – *Alcedo atthis*
- 143. Савка – *Oxyura leucosephala*
- 144. Сапсан – *Falco peregrinus*
- 145. Свищ – *Anas penelope*
- 146. Серпокрилець чорний – *Apus apus*
- 147. Сиворакша – *Coracias garrulus*
- 148. Синиця велика – *Parus major*
- 149. Синьошийка – *Luscinia svecica*
- 150. Сич волохатий – *Aegolius funereus*
- 151. Сич хатній – *Athene noctua*
- 152. Скопа – *Pandion haliaetus*
- 153. Слуква – *Scolopax rusticola*
- 154. Снігур – *Pyrrhula pyrrhula*
- 155. Сова болотяна – *Asio flammeus*
- 156. Сова вухата – *Asio otus*
- 157. Сова сіра – *Strix aluco*
- 158. Соловейко західний – *Luscinia megarhynchos*
- 159. Соловейко східний – *Luscinia luscinia*
- 160. Сорокопуд сірий – *Lanius excubitor*
- 161. Сорокопуд терновий – *Lanius collurio*
- 162. Сорокопуд чорнолобий – *Lanius minor*
- 163. Трав'янка лучна – *Saxicola rubetra*
- 164. Трав'янка чорноголова – *Saxicola torquata*
- 165. Фазан – *Phasianus colchicus*
- 166. Чайка – *Vanellus vanellus*
- 167. Чапля сіра – *Ardea cinerea*
- 168. Чепура велика – *Egretta alba*
- 169. Чернь морська – *Aythya marila*
- 170. Чернь чубата – *Aythya fuligula*
- 171. Чечевиця – *Carpodacus erythrinus*
- 172. Чечітка звичайна – *Acanthis flammea*
- 173. Чикотень – *Turdus pilaris*
- 174. Чирянка велика – *Anas querquedula*
- 175. Чирянка мала – *Anas crecca*
- 176. Шилохвіст – *Anas acuta*
- 177. Широконоска – *Anas clypeata*
- 178. Шуліка чорний – *Milvus migrans*
- 179. Щеврик лучний – *Anthus pratensis*
- 180. Щеврик польовий – *Anthus campestris*
- 181. Щеврик червоногрудий – *Anthus cervinus*
- 182. Щедрик – *Serinus serinus*
- 183. Щиглик – *Carduelis carduelis*
- 184. Яструб великий – *Accipiter gentilis*

5. Яструб малий – *Accipiter nisus*
 клас ССАВЦІ – MAMMALIA
186. Білозубка мала – *Crocidura suaveolens*
 187. Бурозубка мала – *Sorex minutus*
 188. Вечірниця велетенська – *Nyctalus lasiopterus*
 189. Вечірниця мала – *Nyctalus leisleri*
 190. Кутора звичайна – *Neomys fodiens*
 191. Кутора мала – *Neomys anomalus*
 192. Нетопир малий (нетопир карликовий) – *Pipistrellus pipistrellus*
 193. Нориця-економка - *Microtus oeconomus*
 194. Широковух європейський – *Barbastella barbastella*
 195. Двоколірний лилик – *Vespertilio murinus*
 196. Видра – *Lutra lutra*
- Клас ЗЕМНОВОДНІ – AMPHIBIA
197. Жаба гостроморда – *Rana arvalis*
 198. Жаба прудка – *Rana dalmatina*
 199. Квакша звичайна – *Hyla arborea*
 200. Кумка червоночерева – *Bombina bombina*
 201. Тритон гребінчатий – *Triturus cristatus*
- Клас ПЛАЗУНИ – REPTILIA
202. Мідянка звичайна – *Coronella austriaca*
 203. Ящірка зелена – *Lacerta viridis*
 204. Ящірка прудка – *Lacerta agilis*

РЕЄСТР ВИДІВ ПТАХІВ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОСОБЛИВІЙ ОХОРОНІ НА ТЕРИТОРІЇ ЄВРОПИ (SPEC):

1. Балабан - *Falco cherrug*
2. Бджолоїдка - *Merops apiaster*
3. Берестянка звичайна - *Hippolais icterina*
4. Беркут - *Aquila chrysaetos*
5. Боривітер звичайний - *Falco tinnunculus*
6. Бугай - *Botaurus stellaris*
7. Бугайчик - *Ixobrychus minutus*
8. Вівсянка звичайна - *Emberiza citrinella*
9. Вівсянка садова - *Emberiza hortulana*
10. Вівсянка чорноголова - *Emberiza melanocephala*
11. Вівчарик жовтобровий - *Phylloscopus sibilatrix*
12. Вільшанка - *Erithacus rubecula*
13. Галка - *Corvus monedula*
14. Горихвістка звичайна - *Phoenicurus phoenicurus*
15. Грицик великий - *Limosa limosa*
16. Деркач - *Crex crex*
17. Дрізд білобровий - *Turdus iliacus*
18. Дрізд співочий - *Turdus philomelos*
19. Дрізд чорний - *Turdus merula*
20. Дрізд-омелюх - *Turdus viscivorus*
21. Дятел середній - *Dendrocopos medius*
22. Дятел сирійський - *Dendrocopos syriacus*
23. Дятел трипалий - *Picoides tridactylus*
24. Жайворонок лісовий - *Lullula arborea*
25. Жайворонок малий - *Calandrella cinerea*
26. Жайворонок сирій - *Calandrella rufescens*
27. Жайворонок степовий - *Melanocorypha calandra*
28. Жовна зелена - *Picus viridis*
29. Жовна сива - *Picus canus*

- Журавель сiрий - *Grus grus*
- .. Зеленьк - *Chloris chloris*
- 2. Змiєїд - *Circaetus gallicus*
- 33. Зяблик - *Fringilla coelebs*
- 34. Казарка червоновола - *Rufibrenta ruficollis*
- 35. Квак - *Nycticorax nycticorax*
- 36. Коловодник болотяний - *Tringa glareola*
- 37. Коловодник звичайний - *Tringa totanus*
- 38. Кропив'янка рябогруда - *Sylvia nisoria*
- 39. Кропив'янка садова - *Sylvia borin*
- 40. Кропив'янка сiра - *Sylvia communis*
- 41. Кропив'янка чорноголова - *Sylvia atricapilla*
- 42. Крутиголовка - *Jynx torquilla*
- 43. Крячок малий - *Sterna albifrons*
- 44. Курiпка сiра - *Perdix perdix*
- 45. Ластiвка берегова - *Riparia riparia*
- 46. Ластiвка сiльська - *Hirundo rustica*
- 47. Лелека бiлий - *Ciconia ciconia*
- 48. Лунь лучний - *Circus pygargus*
- 49. Лунь польовий - *Circus cyaneus*
- 50. Мухоловка бiлошия - *Ficedula albicollis*
- 51. Мухоловка сiра - *Muscicapa striata*
- 52. Мухоловка строката - *Ficedula hypoleuca*
- 53. Нерозень - *Anas strepera*
- 54. Огар - *Tadorna ferruginea*
- 55. Орлан-белохвiст - *Haliaeetus albicilla*
- 56. Осоїд - *Pernis apivorus*
- 57. Очеретянка лучна - *Acrocephalus schoenobaenus*
- 58. Очеретянка прудка - *Acrocephalus paludicola*
- 59. Очеретянка ставкова - *Acrocephalus scirpaceus*
- 60. Очеретянка чагарникова - *Acrocephalus palustris*
- 61. Перепiлка - *Coturnix coturnix*
- 62. Пiдорлик великий - *Aquila clanga*
- 63. Пiдорлик малий - *Aquila pomarina*
- 64. Посмiтюха - *Galerida cristata*
- 65. Просьянка - *Emberiza calandra*
- 66. Рибалочка - *Alcedo atthis*
- 67. Сапсан - *Falco peregrinus*
- 68. Сиворакша - *Coracias garrulus*
- 69. Синиця блакитна - *Parus caeruleus*
- 70. Сич хатнiй - *Athene noctua*
- 71. Скопа - *Pandion haliaetus*
- 72. Слуква - *Scolopax rusticola*
- 73. Сова болотяна - *Asio flammeus*
- 74. Сова сiра - *Strix aluco*
- 75. Соловейко схiдний - *Luscinia luscinia*
- 76. Сорокопуд сiрий - *Lanius excubitor*
- 77. Сорокопуд терновий - *Lanius collurio*
- 78. Сорокопуд червоноголовий - *Lanius senator*
- 79. Сорокопуд чорнолобий - *Lanius minor*
- 80. Трав'янка лучна - *Saxicola rubetra*
- 81. Трав'янка чорноголова - *Saxicola torquata*
- 82. Чернь червонодзьоба - *Netta rufina*
- 83. Чиж - *Spinus spinus*
- 84. Чикотень - *Turdus pilaris*
- 85. Шилохвiст - *Anas acuta*

- Шуліка чорний - *Milvus migrans*
- 7. Щеврик лучний - *Anthus pratensis*
- 8. Щеврик польовий - *Anthus campestris*
- 89. Щиглик - *Carduelis carduelis*

РЕЄСТР ВИДІВ ТВАРИН, ЩО ОХОРОНЯЮТЬСЯ БОННСЬКОЮ КОНВЕНЦІЄЮ:

1. Балабан - *Falco cherrug*
2. Баранець великий - *Gallinago media*
3. Баранець звичайний - *Gallinago gallinago*
4. Бджолоїдка - *Merops apiaster*
5. Беркут - *Aquila chrysaetos*
6. Боривітер звичайний - *Falco tinnunculus*
7. Брижач - *Philomachus pugnax*
8. Бугай - *Botaurus stellaris*
9. Бугайчик - *Ixobrychus minutus*
10. Вільшанка - *Erithacus rubecula*
11. Гагара полярна - *Gavia immer*
12. Гагара червоношия - *Gavia stellata*
13. Гагара чорношия - *Gavia arctica*
14. Галагаз - *Tadorna tadorn*
15. Гоголь - *Vucerpala clangula*
16. Горихвістка звичайна - *Phoenicurus phoenicurus*
17. Горихвістка чорна - *Phoenicurus ochruros*
18. Грицик великий - *Limosa limosa*
19. Гуменник - *Anser fabalis*
20. Гуска біла - *Chen caerulescens*
21. Гуска білолоба - *Anser albifrons*
22. Гуска мала - *Anser erythropus*
23. Гуска сіра - *Anser anser*
24. Деркач - *Crex crex*
25. Дрізд гірський - *Turdus torquatus*
26. Дрізд співочий - *Turdus philomelos*
27. Дрізд-омелюх - *Turdus viscivorus*
28. Журавель сирій - *Grus grus*
29. Журавель степовий - *Anthropoides virgo*
30. Зимняк - *Buteo lagopus*
31. Зміїд - *Circus gallicus*
32. Казарка білощока - *Branta leucopsis*
33. Казарка червоновола - *Rufibrenta ruficollis*
34. Кам'янка звичайна - *Oenanthe oenanthe*
35. Канюк звичайний - *Buteo buteo*
36. Кібчик - *Falco vespertinus*
37. Коловодник болотяний - *Tringa glareola*
38. Коловодник великий - *Tringa nebularia*
39. Коловодник звичайний - *Tringa totanus*
40. Коловодник лісовий - *Tringa ochropus*
41. Коловодник ставковий - *Tringa stagnatilis*
42. Коловодник чорний - *Tringa erythropusa*
43. Крем'яшник - *Arenaria interpres*
44. Крех великий - *Mergus merganser*
45. Крех малий - *Mergus albellus*
46. Крижень - *Anas platyrhynchos*
47. Крячок білокрилий - *Chlidonias leucopterus*
48. Крячок каспійський - *Hydroprogne caspia*
49. Крячок малий - *Sterna albifrons*

- . Крячок полярний - *Sterna paradisaea*
- 1. Крячок річковий - *Sterna hirundo*
- 52. Крячок чорний - *Chlidonias niger*
- 53. Лебідь-шипун - *Cygnus olor*
- 54. Лелека білий - *Ciconia ciconia*
- 55. Лиска - *Fulica atra*
- 56. Лунь лучний - *Circus pygargus*
- 57. Лунь очеретяний - *Circus aeruginosus*
- 58. Лунь польовий - *Circus cyaneus*
- 59. Мартин каспійський - *Larus ichthyaetus*
- 60. Мухоловка білошия - *Ficedula albicollis*
- 61. Мухоловка мала - *Ficedula parva*
- 62. Мухоловка сіра - *Muscicapa striata*
- 63. Мухоловка строката - *Ficedula hypoleuca*
- 64. Набережник - *Actitis hypoleucos*
- 65. Нерозень - *Anas strepera*
- 66. Орел-карлик - *Hieraetus pennatus*
- 67. Орлан-білохвіст - *Haliaeetus albicilla*
- 68. Осоїд - *Pernis apivorus*
- 69. Перепілка - *Coturnix coturnix*
- 70. Підорлик великий - *Aquila clanga*
- 71. Підорлик малий - *Aquila pomarina*
- 72. Пірникоза сірощока - *Podiceps grisegena*
- 73. Пірникоза червоношия - *Podiceps auritus*
- 74. Пісочник великий - *Charadrius hiaticula*
- 75. Пісочник малий - *Charadrius dubius*
- 76. Плавунець круглодзьобий - *Phalaropus lobatus*
- 77. Плавунець плоскодзьобий - *Phalaropus fulicarius*
- 78. Побережник червоногрудий - *Calidris ferruginea*
- 79. Побережник чорногрудий - *Calidris alpina*
- 80. Погонич малий - *Porzana parva*
- 81. Сапсан - *Falco peregrinus*
- 82. Свищ - *Anas penelope*
- 83. Сиворакша - *Coracias garrulus*
- 84. Синьошийка - *Luscinia svecica*
- 85. Скопа - *Pandion haliaetus*
- 86. Слуква - *Scolopax rusticola*
- 87. Соловейко східний - *Luscinia luscinia*
- 88. Трав'янка лучна - *Saxicola rubetra*
- 89. Чайка - *Vanellus vanellus*
- 90. Чапля руда - *Ardea purpurea*
- 91. Чернь морська - *Aythya marila*
- 92. Чернь червонодзьоба - *Netta rufina*
- 93. Чернь чубата - *Aythya fuligula*
- 94. Чикотень - *Turdus pilaris*
- 95. Чирянка мала - *Anas crecca*
- 96. Шилохвіст - *Anas acuta*
- 97. Широконоска - *Anas clypeata*
- 98. Шуліка чорний - *Milvus migrans*
- 99. Яструб малий - *Accipiter nisus*

РЕЄСТР ВИДІВ ПТАХІВ, ЩО ОХОРОНЯЮТЬСЯ, ЗГІДНО УГОДИ ПРО ОХОРОНУ АВСТО-ЄВРОАЗІЙСЬКИХ МІГРУЮЧИХ ПТАХІВ (АЕWA).

- 1. Баранець великий - *Gallinago media*

- . Баранець звичайний - *Gallinago gallinago*
- . Бугай - *Botaurus stellaris*
- 4. Бугайчик - *Ixobrychus minutus*
- 5. Гагара полярна - *Gavia immer*
- 6. Гагара червоношия - *Gavia stellata*
- 7. Гагара чорношия - *Gavia arctica*
- 8. Галагаз - *Tadorna tadorna*
- 9. Гоголь - *Vucerephala clangula*
- 10. Грицик великий - *Limosa limosa*
- 11. Гуменник - *Anser fabalis*
- 12. Гуска білолоба - *Anser albifrons*
- 13. Гуска мала - *Anser erythropus*
- 14. Гуска сіра - *Anser anser*
- 15. Журавель сірий - *Grus grus*
- 16. Журавель степовий - *Anthropoides virgo*
- 17. Казарка червоновола - *Rufibrenta ruficollis*
- 18. Коловодник болотяний - *Tringa glareola*
- 19. Коловодник чорний - *Tringa erythropus*
- 20. Крем'яшник - *Arenaria interpres*
- 21. Крех великий - *Mergus merganser*
- 22. Крех малий - *Mergus albellus*
- 23. Крижень - *Anas platyrhynchos*
- 24. Крячок білокрилий - *Chlidonias leucopterus*
- 25. Крячок каспійський - *Hydroprogne caspia*
- 26. Крячок малий - *Sterna albifrons*
- 27. Крячок полярний - *Sterna paradisaea*
- 28. Крячок річковий - *Sterna hirundo*
- 29. Крячок чорний - *Chlidonias niger*
- 30. Лебідь-шипун - *Cygnus olor*
- 31. Лелека білий - *Ciconia ciconia*
- 32. Лиска - *Fulica atra*
- 33. Мартин каспійський - *Larus ichthyaetus*
- 34. Набережник - *Actitis hypoleucos*
- 35. Нерозень - *Anas strepera*
- 36. Огар - *Tadorna ferruginea*
- 37. Пірникоза сірощока - *Podiceps grisegena*
- 38. Пірникоза червоношия - *Podiceps auritus*
- 39. Побережник червоногрудий - *Calidris ferruginea*
- 40. Побережник чорногрудий - *Calidris alpina*
- 41. Погонич малий - *Porzana parva*
- 42. Савка - *Oxyura leucocephala*
- 43. Свищ - *Anas penelope*
- 44. Чернь червонодзьоба - *Netta rufina*
- 45. Чирянка мала - *Anas crecca*
- 46. Шилохвіст - *Anas acuta*
- 47. Широконоска - *Anas clypeata*

РЕЄСТР ВИДІВ, ЩО ОХОРОНЯЮТЬСЯ У М.КИЄВІ

Клас КОМАХИ – INSECTA

- 1. Бабка бронзова – *Cordulia aenea*
- 2. Білоноска білолоба – *Leucorrhinia albifrons*
- 3. Білоноска болотяна – *Leucorrhinia pectoralis*
- 4. Білоноска малесенька – *Leucorrhinia dubia*
- 5. Білоноска товстохвоста – *Leucorrhinia caudalis*
- 6. Білоноска червонувата – *Leucorrhinia rubicula*

- дмедиця пурпурова – *Rhyparia purpurata*
 едмедиця ряба – *Arctia hebe*
 Вислокрилка звичайна – *Sitis lutaria*
 0. Волохокрилець звичайний – *Friganea grandis*
 11. Волохокрилець-невронія сітчастокрила – *Neuronia reticulata*
 12. Вусач квітковий звичайний – *Toxotus cursor*
 13. Вусач червоний плоский – *Pyntidium sanguineum*
 14. Голуб'янка-зефір дубовий – *Zephrus quercus*
 15. Дідок звичайний – *Gomphus vulgatissima*
 16. Дрібноочок гребінчастий – *Minyops carinatus*
 17. Жук-носоріг – *Orictes nasicornis*
 18. Зеленотілка жовтоплямиста – *Somatochlora flavomaculata*
 19. Зеленотілка металічна – *Somatochlora metallica*
 20. Комар-довгоніг великий – *Tipula maxima*
 21. Ктир-лафрія горбата – *Laphria gibbosa*
 22. Ктир-лафтрія руда – *Laphria flava*
 23. Коромисло велике – *Aeshna grandis*
 24. Коромисло синє – *Aeshna cyanea*
 25. Короткочеревець лучний – *Brachitron platensis*
 26. Любелюля руда – *Lubellula fulva*
 27. Онтолест мозаїчний – *Ontholestes tessellatus*
 28. Платдракій жовтуватогоногий – *Platydracus fulvipes*
 29. Платидракій скритножил – *Platydracus latebricola*
 30. Стафілін двоопушений – *Staphilinuscaesareus*
 31. Тонкочеревець Фонсколомба – *Sympetrum fonscolombei*
 32. Тонкочеревець перев'язаний – *Sympetrum pedemontanum*
 33. Тонкочеревець південний – *Sympetrum meridionalis*
 34. Тонкочеревець чорний – *Sympetrum danae*
 Клас РИБИ – PISCES
 35. Підуст – *Chondrostoma nasus*
 36. Рибець – *Vimba vimba*
 37. Єлець – *Leuciscus leuciscus*
 Клас ЗЕМНОВОДНІ – AMPHIBIA
 38. Жаба гостроморда – *Rana arvalis*
 39. Квакша звичайна – *Hyla arborea*
 40. Кумка звичайна – *Bombina bombina*
 41. Ропуха сіра – *Bufo bufo*
 42. Тритон гребінчастий – *Triturus cristatus*
 43. Тритон звичайний – *Triturus vulgaris*
 Клас ПЛАЗУНИ – REPTILIA
 44. Черепаха болотяна – *Emys orbiculatus*
 45. Ящірка зелена – *Lacerta viridis*
 Клас ПТАХИ – AVES
 46. Бугайчик – *Ixobrychus minutus*
 47. Деркач – *Crex crex*
 48. Крячок білокрилий – *Chlidonias leucopterus*
 49. Крячок малий – *Sterna albifrons*
 50. Погонич звичайний – *Porzana porzana*
 51. Погонич-крихітка – *Porzana pusilla*
 52. Погонич малий – *Porzana parva*
 53. Рибалочка – *Alcedo atthis*
 54. Слуква – *Scolopax rusticola*
 55. Шуліка чорний – *Milvus migrans*